UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

15 päivänä huhtikuuta 2011 *

Asiassa T-465/08,

Tšekin tasavalta, asiamiehenään M. Smolek,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään P. van Nuffel, F. Dintilhac ja Z. Malůšková,

vastaajana,

jossa on kyse vaatimuksesta kumota 7.8.2008 tehty komission päätös periä kuittaamalla määrät, jotka Tšekin tasavallan oli maksettava Phare-ohjelman ”uusiutuvien varojen” puitteissa,

* Oikeudenkäyntikieli: tšekki.

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Azizi sekä tuomarit E. Cremona ja S. Frimodt Nielsen (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies K. Andová,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.9.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *EY:n perustamissopimus*

1 EY 274 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Komissio toteuttaa talousarviota – – [EY] 279 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen – –.”

2 EY 292 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla.”

B *Liittymisasiakirja*

3 Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EUVL 2003, L 236, s. 33) (jäljempänä liittymisasiakirja) 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten ja Euroopan keskuspankin ennen liittymistä antamien säädösten säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymispäivästä alkaen, ja niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrätyin edellytyksin.”

4 Liittymisasiakirjan 10 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tässä asiakirjassa määrätyt poikkeukset koskevat siirtymätoimenpiteinä alkuperäisten sopimusten ja toimielinten antamien säädösten soveltamista.”

5 Liittymisasiakirjan 33 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Liittymispäivästä alkaen uusien jäsenvaltioiden täytäntöönpanevat yksiköt hallinnoivat Phare-ohjelman – – mukaisia tarjouskilpailuja, rakennusurakkasopimuksia, täytäntöönpanoa ja liittymistä edeltävän tuen maksuja – –.

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen liittymistä edeltävien rahoitusvälineiden nojalla talousarvioon ennen liittymistä tehtyjä kokonaissitoumuksia, mukaan lukien liittymisen jälkeen tehdyt ja rekisteröidyt yksittäiset oikeudelliset sitoumukset ja maksut, on hallinnoitava edelleen liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevien sääntöjen ja määräysten avulla ja ne on veloitettava vastaavista talousarvion luvuista, kunnes kyseiset ohjelmat ja hankkeet ovat päättyneet. Liittymisen jälkeen aloitettavissa julkisia hankintoja koskevissa menettelyissä sovelletaan kuitenkin asianomaisia yhteisön direktiivejä.”

C *Tšekin tasavallan hallituksen ja Euroopan komission välinen puitesopimus Tšekin tasavallan osallistumisesta Euroopan yhteisön tukiohjelmaan*

6 Tšekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa 7.11.1990 tehty puitesopimus on korvattu Tšekin tasavallan osallistumisesta Euroopan yhteisön tukiohjelmaan 12.3.1996 ja 12.7.1996 tehdyllä Tšekin tasavallan hallituksen ja Euroopan komission välisellä

puitesopimuksella (207/1997 Sb.) (jäljempänä vuoden 1996 puitesopimus), jonka 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sopimuspuolet ovat sopineet rahoitusalalla ja teknisellä alalla toteutettavista toimenpiteistä ja muista edellä mainitussa asetuksessa määritellyistä yhteistyömuodoista syventääkseen yhteistyötään ja tukeakseen Tšekin tasavallan taloudellista ja sosiaalista uudistus- ja kehitysprosessia. Toimenpiteet rahoitetaan ja toteutetaan tässä sopimuksessa määritellyn teknisen, oikeudellisen ja hallinnollisen kehyksen perusteella. Jokaisen toimenpiteen (tai toimenpidekokonaisuuden) yksityiskohdat vahvistetaan molempien sopimuspuolten hyväksymässä pöytäkirjassa [nimeltä rahoituspöytäkirja], jonka malli on liitteessä C.”

7 Kyseisten puitesopimusten nojalla laadituissa eri rahoituspöytäkirjoissa on vahvistettu tarkat rahoitusehdot seuraaville hankkeille:

– 1.10.1991 tehty rahoituspöytäkirja hankkeelle T9106

– 5.11.1992 tehty rahoituspöytäkirja hankkeelle CS9203

– 1.2.1994 tehty rahoituspöytäkirja hankkeelle CZ9302.

8 Vuoden 1996 puitesopimuksen 5 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tätä sopimusta koskevat riidat, joita ei voida ratkaista neuvotteluteitse, sovitaan liitteessä B tarkoitetussa välimiesmenettelyssä.”

9 Vuoden 1996 puitesopimuksen liitteessä A olevan 18 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Rahoituspöytäkirjan tai sen yleisten ehtojen soveltamista tai tulkintaa koskevat kysymykset käsitellään tuensaajan ja komission välisissä neuvotteluissa ja ne johtavat tarvittaessa rahoituspöytäkirjan muuttamiseen.”

10 Vuoden 1996 puitesopimuksen liitteessä B määrätään seuraavaa:

”Puitesopimuksesta tai jostakin rahoituspöytäkirjasta johtuvat sopimuspuolten väliset riidat, joita ei ole ratkaistu rahoituspöytäkirjaa koskevien yleisten ehtojen 18 artiklassa määrätyissä menettelyissä, saatetaan välimiesoikeuden käsiteltäväksi seuraavien määräysten mukaisesti.

Välimiesmenettelyn osapuolet ovat tuensaaja ja komissio.

Välimiesoikeus muodostuu kolmesta välimiehestä, jotka nimetään seuraavasti:

– yhden välimiehen nimeää tuensaaja,

– toisen välimiehen nimeää komissio ja

– kolmas välimies –– nimetään osapuolten yhteisellä sopimuksella tai, jos sopimusta ei saada aikaan, hänet nimittää Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri.

Jos toinen osapuolista ei nimeä välimiestä, tämän nimeää [kolmas välimies]."

D *Valtiosopimusoikeutta koskeva Wienin yleissopimus*

11 Valtiosopimusoikeutta koskevan, Wienissä 23.5.1969 tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Wienin yleissopimus) 30 artiklan 3 kappaleessa määrätään seuraavaa:

"Milloin kaikki aikaisemman valtiosopimuksen osapuolet ovat myös myöhemmän valtiosopimuksen osapuolina, mutta aikaisempi valtiosopimus ei ole päättynyt tai sen soveltaminen 59 artiklan mukaisesti keskeytynyt, tätä aikaisempaa valtiosopimusta sovelletaan vain siltä osin kuin sen määräykset ovat sopusoinnussa myöhemmän valtiosopimuksen määräysten kanssa."

E *Asetus (EY) N:o 1266/1999*

12 Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneille valtioille osana liittymistä edeltävää strategiaa annettavan tuen yhteensovittamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 3906/89 muuttamisesta 21.6.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1266/1999 11 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio panee yhteisön tuen täytäntöön avoimuutta koskevien sääntöjen ja Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan yhteisön varainhoitoasetuksen, erityisesti sen 114 artiklan mukaisesti.”

F *Varainhoitoasetus*

13 Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1) (jäljempänä varainhoitoasetus) 71 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Saamisen vahvistaminen on toimi, jolla valtuutettu tai edelleenvaltuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä:

a) varmistaa, että velallisella on velkaa;

b) määrittää tai tarkastaa velan aiheellisuuden ja sen määrän; ja

c) tarkastaa, että velka on riidaton.

2. Komission käyttöön asetetut omat varat sekä kaikki saamiset, jotka ovat selvät, rahassa määritellyt ja erääntyneet, on vahvistettava tilinpitäjälle annetulla perintämääräyksellä ja sen jälkeen velalliselle osoitetulla veloitusilmoituksella; nämä laatii toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä."

14 Varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tilinpitäjä on vastuussa toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän asianmukaisesti laatimista saamisten perintää koskevista määräyksistä. Hän huolehtii siitä, että yhteisöjen tulot maksetaan kassaan asianmukaisesti ja että yhteisöjen oikeudet turvataan.

Periessään saamisia [kuittaamalla ja yhteisön saamisten määrään saakka] tilinpitäjä ottaa huomioon velallisen omat selvät, rahassa määritellyt ja erääntyneet saamiset yhteisöiltä."*

15 Varainhoitoasetuksen 76 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Talousarviositoumus on toimi, jolla maksuihin tarvittavat määrärahat varaudutaan suorittamaan talousarviosta myöhemmin oikeudellisen sitoumuksen mukaisesti."

* – Lainausta on korjattu unionin tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on virheellinen.

16 Varainhoitoasetuksen 76 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Talousarviositoumus on yksittäinen, jos menon edunsaaja ja määrä on määritelty.

Talousarvioon tehdään kokonaissitoumus, jos ainakin yksi yksittäisen sitoumuksen tunnuspiirre on yksilöimättä.”

G *Soveltamissäännöt*

17 Varainhoitoasetuksen soveltamissäännöistä 23.12.2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 (EYVL L 357, s. 1; jäljempänä soveltamissäännöistä annettu asetus) 7 artiklan 1, 1 a ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä muuntaa euron muiksi valuutoiksi Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa julkaistavan euron päivittäisen kurssin perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaan sovellettavien alakohtaisten säädösten soveltamisesta johtuvia erityissäännöksiä.

– –

1a. Sen estämiseksi, että valuuttojen muuntamisella olisi merkittävä vaikutus yhteisön yhteisrahoituksen tasoon tai haitallinen vaikutus yhteisön talousarvioon, 1 kohdassa tarkoitetuissa muuntamista koskevissa erityissäännöksissä on tarvittaessa säädettävä euron ja muiden valuuttojen välisen muuntokurssin laskemisesta tietyn ajanjakson päivittäisten valuuttakurssien keskiarvon perusteella.

– –

3. Jollei tämän asetuksen 213 artiklan säännöksistä muuta johdu, euro muunnetaan muiksi valuutoiksi varainhoitoasetuksen 132–137 artiklassa säädetyn kirjanpidon tarpeita varten euron kuukausittaisen laskennallisen kurssin avulla. Laskennallisen kurssin vahvistaa komission tilinpitäjä käyttämällä luotettaviksi katsomiaan tietolähteitä; kurssi määräytyy vahvistamiskuukautta edeltävän kuukauden toiseksi viimeisen arkipäivän valuuttakurssin perusteella.”

18 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 78 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Saamisen vahvistaminen on toimi, jolla tulojen ja menojen hyväksyjä toteaa, että yhteisöillä on saaminen velalliselta ja laatii määräyksen, jolla velallista vaaditaan maksamaan velkansa.

2. Perintämääräys on toimenpide, jolla toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tilinpitäjälle ohjeen periä vahvistettu saaminen.

3. Veloitusilmoituksella velalliselle ilmoitetaan, että:

a) yhteisöt ovat vahvistaneet saamisen;

b) jos maksu suoritetaan ennen vahvistettua eräpäivää, viivästyskorkoa ei peritä;

c) jos maksua ei suoriteta b alakohdassa tarkoitettuun eräpäivään mennessä, velasta peritään 86 artiklassa tarkoitetun korkokannan mukaista korkoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaan sovellettavia erityissäännöksiä;

d) jos maksua ei suoriteta b alakohdassa tarkoitettuun eräpäivään mennessä, toimielin suorittaa perinnän joko kuittaamalla tai etukäteen annetuista vakuuksista;

– –

Tulojen ja menojen hyväksyjä lähettää veloitusilmoituksen velalliselle ja jäljennöksen siitä tilinpitäjälle.”

II - 1956

19 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 79 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Saamisen vahvistamiseksi toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistaa, että:

a) saaminen on selvä eikä sen osalta ole asetettu mitään ehtoja;

b) saaminen on likvidi eli sen määrä on määriteltävä rahassa ja tarkasti;

c) saaminen on erääntynyt eikä sille ole annettu maksuaikaa;

d) velallisen nimi on oikein;

e) perittävä määrä on kirjattu oikeaan budjettikohtaan;

f) tositteet ovat asianmukaisia;

g) moitteettoman varainhoidon periaatetta erityisesti 87 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja perusteita on noudatettu.”

20 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 81 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Perintämääräyksessä on:

a) varainhoitovuosi, jolle meno kirjataan;

b) tiedot asiakirjasta tai oikeudellisesta sitoumuksesta, johon saaminen perustuu ja jonka nojalla perintäoikeus on syntynyt;

– –

d) perittävä määrä euroina;

e) velallisen nimi ja osoite;

f) 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu määräaika;

g) kysymykseen tulevat perintäta[vat], varsinkin myös periminen kuittaamalla tai periminen etukäteen annetuista vakuuksista.”

21 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 83 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos velallisella on selvä, rahassa määritelty ja erääntynyt saaminen yhteisöiltä ja tämä rahasumma on vahvistettu maksumääräyksellä, tilinpitäjä suorittaa vahvistetun saamisen perinnän kuittaamalla 78 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun eräpäivän jälkeen.

– –

2. Ennen 1 kohdassa tarkoitetun perimisen toimittamista tilinpitäjä neuvottelee asiasta toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa ja ilmoittaa siitä asianomaisille velallisille. Kun velallinen on kansallinen viranomainen tai sen hallinnollinen yksikkö, tilinpitäjän on ilmoitettava asianomaiselle jäsenvaltiolle aikomuksestaan toimittaa perintä kuittaamalla vähintään 10 työpäivää ennen sen tekemistä. Tilinpitäjä voi kuitenkin toimittaa perinnän kuittaamalla ennen tämän määräajan päättymistä, jos asianomainen jäsenvaltio tai hallinnollinen yksikkö hyväksyy sen.”

Tosiseikat

22 Phare-ohjelman tavoitteena oli taata Euroopan unionin jäsenehdokkaina olevien Keski- ja Itä-Euroopan maiden taloudellisia ja sosiaalisia uudistuksia tukevan toimenpidekokonaisuuden rahoittaminen. Euroopan unioni oli määritellyt toimenpiteille kohdealoja ja neuvotellut samalla kyseisten maiden kanssa toimenpiteiden

toteuttamissäännöistä varmistaakseen, että niin sanottua liittymistä valmistelevaa tukea käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti.

23 Tšekin ja Slovakian liittotasavalta otettiin mukaan Phare-ohjelmaan Tšekin ja Slovakian liittotasavallan ja Euroopan yhteisöjen komission välillä 7.12.1990 tehdyn puitesopimuksen perusteella. Puitesopimus korvattiin Tšekin tasavallan osalta vuoden 1996 puitesopimuksella, jonka Tšekin tasavallan presidentti ratifioi niin sanottuna presidentin tekemänä kansainvälisenä sopimuksena.

24 Vuoden 1996 puitesopimuksella vahvistettiin yleinen tekninen, oikeudellinen ja hallinnollinen kehys Tšekin tasavallan taloudellista ja sosiaalista uudistusprosessia ja kehitystä varten myönnetyn tuen rahoittamiseksi ja toimittamiseksi.

25 Kutakin toimenpidettä koskevat erityisehdot vahvistettiin sittemmin sopimusperusteisesti Tšekin tasavallan ja komission välillä niin sanottuina rahoituspöytäkirjoina, joista esitettiin malli vuoden 1996 puitesopimuksen liitteessä C, ja niin sanottuina yhteistyöpöytäkirjoina.

26 Rahoituspöytäkirjoissa määritettiin ohjelmaan kuuluvat tärkeimmät tukialat, ohjelman talousarvio sekä ohjelman yhteydessä toteutettujen hankkeiden tekniset näkökohdat. Hankkeet puolestaan esitettiin yksityiskohtaisesti rahoituspöytäkirjojen liitteinä olevissa hankeasiakirjoissa.

27 Yhteistyöpöytäkirjoilla, jotka olivat luonteeltaan myös kansainvälisiä sopimuksia, vahvistettiin lisäksi sopimuspuolten oikeudet ja velvoitteet ohjelmassa. Yhteistyöpöytäkirjoissa rajoituttiin yleensä määrittelemään, muuttamaan tai täsmentämään

ohjelman hallintomenettelyjä ja sen toteuttamiseen osallistuvien yhteisöiden oikeuksia ja velvoitteita. Toisin kuin rahoituspöytäkirjoissa, niissä ei kuitenkaan päätetty ohjelman sisällöstä tai suuntaviivoista eikä myöskään hankkeisiin myönnetyn tuen määrään liittyvistä kysymyksistä. Yhteistyöpöytäkirjoilla haluttiin nimittäin ainoastaan tehdä poikkeuksia sopimuspuolten suhteita sääteleviin yleisiin sääntöihin ja sopimuksiin.

28 Vuosina 1994–1996 Tšekin tasavalta sai Phare-ohjelmasta muun muassa niin sanottuja uusiutuvia varoja hanketta T9106 (Tšekin ja Slovakian tasavallan pienet ja keskisuuret yritykset), hanketta CS9203 (yksityistäminen, rakenneuudistus ja yksityisen sektorin kehittäminen) ja hanketta CZ9302 (yksityisen sektorin kehittäminen) varten laadittujen rahoituspöytäkirjojen perusteella.

29 Hankkeen T9106 tarkoituksena oli tukea pieniä ja keskisuuria yrityksiä muun muassa perehdyttämällä niitä liiketoiminnallisiin kysymyksiin, laatimalla niiden tarpeisiin muokattu oikeudellinen kehys ja ottamalla käyttöön järjestelyjä, joilla helpotettiin niiden lainansaantia. Hankkeen CS9203 tarkoituksena oli talouden yksityistäminen, rakennemuutos ja yksityisen sektorin kehittäminen silloisessa Tšekin ja Slovakian liittotasavallassa ja varsinkin erityisestä haitasta kärsivillä alueilla. Hanke CZ9302 puolestaan koski pankkialan ja muiden erityisten elinkeinoalojen rakennemuutosta, vientiin suuntautuneiden teollisuudenalojen kehittämistä ja markkinatalouden toiminnan kannalta välttämättömien institutionaalisten muutosten tukemista.

30 Tšekin tasavalta sai siis 5.10.1994–2.8.1996 välisenä aikana komissiolta kuusi maksusuoritusta, jotka olivat yhteensä 13 031 971,97 euroa.

31 Kyseisiä varoja hoiti aluksi Tšekin tasavallan talousministeriö ja myöhemmin paikalliskehitysministeriö, joka oli myös vastuussa varojen käytöstä.

32 Komissio ilmoitti Tšekin tasavallalle kirjeellä, jonka viite oli D(2008)REG 102477, 28.5.2008 tehdystä päätöksestä (jäljempänä 28.5.2008 tehty päätös), jossa vaadittiin palauttamaan yhteensä 234 480 000 Tšekin korunaa (CZK) hankkeisiin T9106, CS9203 ja CZ9302 myönnettyjä varoja. Tämä summa muodostui tarkemmin sanottuna maksuista, joita oli suoritettu 144 000 000 CZK Regionální fondy, a.s:lle, 4 429 000 CZK Českomoravský podnikatelský fond, spol. s r.o:lle ja 86 051 000 CZK Regionální podnikatelský fond, spol. s r.o:lle. Päätöksen liitteenä oli veloituslasku? nro 3230805779 (jäljempänä veloituslasku).

33 Kyseinen 28.5.2008 tehty päätös perustui komission havaintoon, että yhteisön varojen hoidossa oli ilmennyt sääntöjenvastaisuuksia. Komission mukaan varat oli käytetty muihin tarkoituksiin kuin mihin ne oli myönnetty, eikä varoja ollut hoidettu moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti.

34 Veloituslasku, jonka eräpäiväksi oli asetettu 7.8.2008, oli suuruudeltaan 9 354 130,93 euroa eli 234 480 000 CZK muunnettuna soveltamissäännöistä annetun asetuksen 7 artiklan 1, 1 a ja 3 kohdan säännösten mukaisesti määritetyllä vaihtokurssilla.

35 Tšekin tasavallan aluekehitysministeriön varaministeri lähetti komissiolle kirjeen 8.7.2008. Hän viittasi kirjeessään pääasiallisesti käytettyyn vaihtokurssiin liittyvään ongelmaan sekä siihen, että sen enempää Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF)

tutkintamenettelyä kuin tšekkiläisissä tuomioistuimissa käytävää oikeudenkäyntiä ei ollut saatu päätökseen. Hän viittasi vielä siihen, että Phare-ohjelman hallinnoinnista tehdyn Tšekin tasavallan ja komission välisen puitesopimuksen nojalla kaikki riidat oli ratkaistava neuvotteluteitse ja alistettava sovittelumenettelyyn. Hän pyysi komissiota näin ollen peruuttamaan veloituslaskun.

36 Asianosaisten välillä järjestettiin kokous 14.7.2008.

37 Tšekin tasavallan hallitus teki 23.7.2008 päätöksen nro 977, jolla se päätti jättää veloituslaskun maksamatta, ja tästä ilmoitettiin komissiolle 29.7.2008.

38 Komissio vastasi kyseiseen kirjeeseen 4.8.2008 päivätyllä kirjeellä, jossa se pääasiallisesti toisti kantansa.

39 Koska Tšekin tasavalta ei täyttänyt velvollisuuttaan palauttaa 9 354 130,93 euron suuruinen summa 7.8.2008 mennessä, komissio päätti kuitata saamisensa yhteensä 10 814 475,41 euron suuruisella kahdella summalla, jotka Tšekin tasavallalle oli määrä maksaa Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) viitteillä ESF-2003CZ161P0004 ja ESF-2003CZ053D0001. Tämä päätös annettiin Tšekin tasavallalle tiedoksi 7.8.2008 päivätyllä kirjeellä, jonka viite oli BUDG/C3 D (2008)10.5-3956 (jäljempänä riidanalainen päätös).

40 Tšekin tasavalta lähetti komissiolle 26.8.2008 kirjeen ilmoittaen olevansa tämän kanssa eri mieltä ja toistaen pääasiallisesti 8.7.2008 päivätyssä kirjeessään esittämänsä perustelut.

Asianosaisten vaatimukset

41 Tšekin tasavalta vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan Tšekin tasavallalle kuitatun yhteensä 9 354 130,93 euron määrän viivästyskorkoineen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

42 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa Tšekin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

43 Tšekin tasavalta esittää kanteen tueksi kolme kanneperustetta.

44 Se väittää ensinnäkin pääasiallisesti, että komissio on ylittänyt toimivaltansa, koska se on tehnyt riidanalaisen päätöksen virheellisen oikeusperustan nojalla. Se väittää toiseksi, että riidanalainen päätös on tehty varainhoitoasetuksessa ja soveltamissäännöistä annetussa asetuksessa säädettyjen kuittausedellytysten vastaisesti ja kolmanneksi, että riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu.

45 Kaksi ensimmäistä kanneperustetta on tutkittava yhdessä.

A *Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan riidanalainen päätös on tehty virheellisen oikeusperustan nojalla, ja toinen kanneperuste, jonka mukaan varainhoitoasetuksessa ja soveltamissäännöistä annetussa asetuksessa säädettyjä kuittausedellytyksiä on rikottu*

1. *Asianosaisten lausumat*

46 Tšekin tasavalta väittää ensimmäisessä kanneperusteessaan pääasiallisesti, että nyt kyseessä oleva oikeussuhde, joka koskee Phare-ohjelmasta peräisin olevien varojen käyttöä, syntyi ennen kuin Tšekin tasavalta liittyi Euroopan unioniin eli aikana, jolloin se oli unionin oikeuden kannalta kolmas maa. Sen mukaan Phare-ohjelmasta peräisin olevien varojen käyttöön sovellettiin sääntöjä, jotka sisältyivät itsenäisen valtion ja

kansainvälisen oikeussubjektin ominaisuudessa toimivan Tšekin tasavallan ja erillisen kansainvälisen oikeussubjektin ominaisuudessa Euroopan yhteisöä edustavan komission välisiin kansainvälisiin sopimuksiin.

47 Tšekin tasavalta väittää, että unionin oikeus alkoi sitoa sitä sen liittyessä unioniin, mutta vain liittymissopimuksessa ja liittymisasiakirjan 2 artiklassa määrätyissä rajoissa.

48 Tšekin tasavallan mukaan liittymisasiakirja muutti osittain Phare-ohjelmasta peräisin olevien varojen käyttöä koskevia kansainvälisiä sopimuksia. Muutokset koskivat yhtäältä jäsenvaltioiden sellaisten elinten määrittämistä, jotka liittymisestä lähtien hoitavat myönnettyjä varoja, ja toisaalta komission toimittamien jälkitarkastusten organisointia koskevia sääntöjä. Liittymisasiakirjassa ja erityisesti sen 33 artiklan 2 kohdassa määrätään Tšekin tasavallan mielestä kuitenkin nimenomaisesti, että muilla aloilla sovelletaan edelleen sekä liittymistä ennen tehtyihin sitoumuksiin että sen jälkeisenä aikana tehtyihin sitoumuksiin voimassa olevaa oikeussäännöstöä eli EY:n perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävää säännöstöä.

49 Tšekin tasavallan mukaan varainhoitoasetusta, jonka perusteella riidanalainen päätös oli tehty, ei kuitenkaan voida pitää liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevana sääntönä tai määräyksenä.

50 Tšekin tasavalta nimittäin väittää, että säännön käsitteellä tarkoitetaan liittymisasiakirjan 33 artiklassa unionin ja siihen liittyvien valtioiden tekemiä kansainvälisiä sopimuksia. Varainhoitoasetus ei kuulu Tšekin tasavallan mielestä tähän luokkaan,

eikä se myöskään sisälly kyseisessä artiklassa mainittuun määräysten tyhjentävään luetteloon.

51 Tšekin tasavalta katsoo, että vaikka oletettaisiin, että luettelo ei ole tyhjentävä, varainhoitoasetusta ei sen tarkoitusperän vuoksi voida lukea liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevien määräysten luokkaan. Kyseisten määräysten tarkoituksena on nimittäin vahvistaa ehdokasmaille eri ohjelmien perusteella myönnettyä unionin tukea koskevat säännöt, kun taas varainhoitoasetuksessa asetetaan säännöt, jotka koskevat yhtäältä unionin yleisen talousarvion laatimista ja toteuttamista ja toisaalta tilinpäätöksen laatimista ja tilintarkastusta.

52 Tšekin tasavalta väittää siis pääasiallisesti, että varainhoitoasetuksen soveltaminen nyt kyseessä olevaan oikeussuhteeseen perustuviin sitoumuksiin, jotka kuuluvat liittymisasiakirjan 33 artiklan soveltamisalaan, on mainittujen määräysten vastaista.

53 Tšekin tasavalta toteaa lisäksi, että varainhoitoasetuksen 155 artiklassa ei sen nykymuodossa enää viitata liittymistä valmisteleviin rahastoihin, joten niihin ei voida soveltaa varainhoitoasetusta. Se väittää myös, että vaikka varainhoitoasetuksen soveltaminen unionin ja kolmansien maiden välillä voimassa oleviin oikeussuhteisiin olikin mahdollista 155 artiklan aiemman version perusteella, tämä mahdollisuus edellytti asianomaisten osapuolten välistä sopimusta.

54 Tšekin tasavalta väittää lisäksi, että unionin tilinpitäjää koskevassa varainhoitoasetuksen 73 artiklassa säädetään ainoastaan unionin hyväksi suoritettavasta kuittauksesta. Se väittääkin, että unionin tilinpitäjä voi turvautua kuittaamiseen yhtäältä vain, jos asianomainen valtio on jäsenvaltio ja toisaalta jos kyseessä oleva sitoumus johtuu mainitun valtion jäsenyydestä unionissa ja kuuluu varainhoitoasetuksen soveltamisalaan. Tšekin tasavallan mielestä unionin tilinpitäjä ei siis voi turvautua kolmansien

maiden osalta kuittaamiseen, jos tästä mahdollisuudesta ei ole tehty etukäteen päätöstä. Tšekin tasavallan mukaan kuittauksesta ei kuitenkaan määrätty vuoden 1996 puitesopimuksessa eikä myöskään rahoitus- tai yhteistyöpöytäkirjoissa. Kuittaus ei ole myöskään kansainvälisessä oikeudessa yleisesti tunnustettu sääntö.

55 Tšekin tasavalta toteaa myös, että vuoden 1996 puitesopimus sekä rahoitus- ja yhteistyöpöytäkirjat sisältävät määräyksiä sellaisten riitojen ratkaisemisesta, jotka syntyvät liittymistä valmistelevan tuen toimittamisen yhteydessä, eli nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa, jossa on velvollisuus käydä keskinäisiä neuvotteluja ja turvautua myöhemmin tarvittaessa sovittelumenettelyyn.

56 Tšekin tasavalta väittää, että kyseisiä määräyksiä sovelletaan edelleen. Tämä siis tarkoittaa, että sopimuspuolten välisiä riitoja ei voida ratkaista yksipuolisesti esimerkiksi siten, että komissio tekee päätöksen unionin talousarvioon syntyneestä saamisesta tai sen määrästä tai mainitun saamisen perimisestä kuittaamalla.

57 Tšekin tasavalta toteaa, että tällaisessa tilanteessa kyseessä on poikkeus periaatteesta, jonka mukaan unionin oikeus sitoo jäsenvaltioita siitä lähtien, kun ne liittyvät Euroopan unioniin.

58 Se muistuttaa, että asiassa C-302/04, Ynos, 10.1.2006 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-371, 36 ja 37 kohta) katsottiin unionin oikeutta voitavan soveltaa asianomaisessa jäsenvaltiossa vasta siitä lähtien, kun se on liittynyt unioniin ja vain, mikäli asian kannalta ratkaisevat tosiseikat ovat tapahtuneet liittymisen jälkeen.

59 Tšekin tasavalta katsoo, että unionin oikeus alkoi sitoa sitä kuitenkin vain liittymissopimuksessa ja liittymisasiakirjan 2 artiklassa määrätyissä rajoissa.

60 Sen mielestä liittymisehdot toteutetaan siten, että unionin oikeuden sovellettavuuteen tehdään tietyillä aloilla joko väliaikaisia tai pysyviä poikkeuksia riippumatta siitä, onko kyseessä primaarioikeus vai johdettu oikeus. Tšekin tasavallan mukaan tällaisista poikkeuksista on kuitenkin säädetty liittymistä valmistelevan tuen osalta, koska riitojen aiempi ratkaisumekanismi on edelleen voimassa.

61 Tšekin tasavalta väittääkin, että varainhoitoasetuksen soveltaminen on suoraan ristiriidassa niiden mekanismien kanssa, joita sovelletaan vuoden 1996 puitesopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä ilmenevien riitojen ratkaisemiseksi.

62 Tšekin tasavalta kiistää myös komission väitteen, jonka mukaan Wienin yleissopimuksen 30 artiklan 3 kappaleen perusteella vuoden 1996 puitesopimusta ei voida kaikilta osin soveltaa.

63 Tšekin tasavallan mukaan Wienin yleissopimusta sovelletaan valtioiden välisiin valtiosopimuksiin ainoastaan silloin, kun kansainvälisellä tasolla ei ole kyetty vahvistamaan vastaavanlaisia sääntöjä, jotka koskevat valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen välisiä sopimuksia. Sen mielestä Wienin yleissopimuksen 30 artiklan 3 kappaleessa edellytetään lisäksi, että aikaisemmassa ja myöhemmässä valtiosopimuksessa on samat sopimuspuolet. Komissio oli vuoden 1996 puitesopimuksen osapuoli ja toimi tuolloin Euroopan yhteisön puolesta ja sen nimissä, mutta sen enempää komissio kuin Euroopan yhteisökään eivät olleet myöhemmin liittymissopimuksen osapuolia. Jos lisäksi oletetaan, että Wienin yleissopimuksen 30 artiklan 3 kappaleessa esitetty sääntö on kansainvälinen tapa, kansainväliset oikeussubjektit voivat keskinäisissä suhteissaan sopia, että myöhemmän valtiosopimuksen soveltamisen yhteydessä joihinkin oikeussuhteisiin sovelletaan edelleen aikaisemmasta valtiosopimuksesta johtuvia sääntöjä. Tällaiset säännöt sulkevat siis Tšekin tasavallan mielestä pois mahdollisuuden soveltaa myöhemmän valtiosopimuksen eriäviä tai vastakkaisia määräyksiä.

Muussa tapauksessa sopimus on sen mielestä tältä osin täysin merkityksetön ja ristiriidassa sen kansainvälisen oikeuden yleisen periaatteen kanssa, jonka mukaan valtiosopimuksia on noudatettava.

64 Tšekin tasavallan mukaan sääntöjä, jotka on laadittu liittymistä valmistelevaa tukea koskevien riitojen ratkaisemiseksi ja vahvistettu sopimuksella, sovelletaan näin ollen myös unioniin liittymisen jälkeen, ja ne estävät toisen mekanismin täytäntöönpanon eli varainhoitoasetuksessa säädetyn yksipuolisen kuittauksen.

65 Tšekin tasavalta katsoo näin ollen myös, että periaatetta, jonka mukaan kaikki, mikä ei ole kansainvälisessä oikeudessa kielletty, on sallittua, ei voida soveltaa silloin, kun sopimuspuolet ovat sopineet, että niiden keskinäisiin suhteisiin sovelletaan määrättyä säännöstöä. Kuittaus on sen mielestä implisiittisestikin kielletty, koska se on sopimukseen perustuvien riidanratkaisumenettelyjen vastainen.

66 Tšekin tasavalta toteaa lisäksi, että EY 307 artiklassa määrätään nimenomaisesti, että sopimukset, joita valtiot ovat tehneet ennen unioniin liittymispäivää, voidaan pitää voimassa siltä osin kuin ne eivät ole unionin oikeuden vastaisia. Vaikka näin olisikin, tällaiset sopimukset eivät ole ipso facto pätemättömiä. EY 307 artiklan toisessa alakohdassa nimittäin määrätään, että kyseisenlainen ristiriita voidaan poistaa asteittain.

67 Tšekin tasavalta kiistää myös sen, että kuittaus olisi joko kansainvälisen oikeuden mukainen tapasääntö tai kansainvälisen oikeuden mukainen yleinen periaate.

68 Nyt käsiteltävässä asiassa kuittaus suoritetaan kahden keskenään yhdenvertaisen kansainvälisen oikeussubjektin välillä, joten mahdollisuudesta toimittaa kuittaus yksipuolisesti olisi Tšekin tasavallan mielestä pitänyt nimenomaisesti sopia.

69 Tšekin tasavalta katsoo myös, että kuittausta ei voida pitää unionin oikeuden yleisenä periaatteena yhtäältä siksi, että se ei ole periaate, joka on saanut vaikutteita jäsenvaltioiden yhteisistä perustuslaillisista perinteistä, ja toisaalta siksi, että komission mainitsemassa oikeuskäytännössä ei katsota kuittauksen olevan tällainen periaate. Tšekin tasavalta kiistää tässä yhteydessä komission tulkinnan asiassa 250/78, DEKA Getreideprodukte vastaan ETY, 1.3.1983 annetusta tuomiosta (Kok. s. 421).

70 Tšekin tasavalta katsoo lisäksi, että lähestymistapa, jonka komissio on omaksunut ulkoisen avun täytäntöönpanossa, sitoo ainoastaan komissiota eikä Tšekin tasavaltaa, joka oli liittymistä valmistelevan tuen aikana kolmas maa. Tšekin tasavallan mielestä komissio ei siis voi käyttää sitä vastaan omia sisäisiä sääntöjään talousarvion toteuttamisesta. Jotta näitä sääntöjä olisi voitu soveltaa, Tšekin tasavallan olisi pitänyt suostua niiden soveltamiseen vuoden 1996 puitesopimuksessa, mutta näin ei ole tapahtunut.

71 Tšekin tasavalta väittää myös, että vaikka vuoden 1996 puitesopimuksen johdantoosassa viitataan taloudellisen tuen myöntämisestä Unkarin tasavallalle ja Puolan kansantasavallalle 18.12.1989 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3906/89 (EYVL L 375, s.11), kyseinen seikka ei voi olla perusteena sille, että varainhoitoasetusta sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa. Asetuksessa N:o 3906/89 viitataan nimittäin ainoastaan niihin varainhoitoasetuksen säännöksiin, jotka koskevat komission mahdollisuutta siirtää sille kuuluvia julkisen vallan tehtäviä tietyille elimille.

72 Tšekin tasavalta väittää lisäksi, että asiassa T-122/06, Helkon Media vastaan komissio, 8.10.2008 annetussa tuomiossa (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ei suljettu pois mahdollisuutta soveltaa kuittauksen yhteydessä asian kannalta merkityksellisen oikeusjärjestyksen käsitettä. Nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellisessä lainsäädännössä ei kuitenkaan säädetä tällaisesta mekanismista.

73 Tšekin tasavalta katsookin, että kun komissio suoritti kuittauksen varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdan perusteella, se syyllistyi toimivallan väärinkäyttöön.

74 Toisessa kanneperusteessa Tšekin tasavalta väittää pääasiallisesti, että vaikka oletettaisiin, että nyt käsiteltävässä asiassa voitaisiin soveltaa varainhoitoasetusta, sen asettamat edellytykset, joiden mukaan saamisten on oltava vastakkaisia ja kuitattavan saamisen on oltava selvä, eivät täyty.

75 Tšekin tasavalta katsoo, että ainoastaan liittymissopimuksissa määrätty sovitteluelin voi ottaa kantaa mahdollisen saamisen määrään. Sen mukaan yhdistetyissä asioissa T-346/02 ja T-347/02, Cableuropa ym. vastaan komissio, 30.9.2003 annetun tuomion (Kok., s. II-4251, 225 kohta) perusteella sen enempää komissiolla kuin unionin yleisellä tuomioistuimella ei ole tällaista toimivaltaa.

76 Se kiistää tältä osin komission lausuman, jonka mukaan olisi ristiriitaista väittää, että jos unionin yleisellä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa ottaa kantaa saamisen olemassaoloon ja tarvittaessa sen luonteeseen ja määrään, se ei voi ottaa kantaa kuittaamiseen eikä näin ollen kumota riidanalaista päätöstä. Tšekin tasavalta nimittäin katsoo, että vaikka nyt käsiteltävässä asiassa sovellettaisiin varainhoitoasetusta, maksettavien rahasummien olemassaolon ja suuruuden määrittämiseksi ei voida poiketa vuoden 1996 puitesopimuksessa määrätystä menettelystä eli sovittelumenettelystä, koska komission yksipuolinen päätös ei ole tässä yhteydessä riittävä.

77 Tšekin tasavalta toteaa lisäksi, että valta arvioida riidanalaisen päätöksen pätevyyttä ja valta ratkaista riita vuoden 1996 puitesopimuksen mukaisesti on erotettava toisistaan. Vuoden 1996 puitesopimuksen mukaisen riidanratkaisumenettelyn vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei siis voi arvioida aineellisia kysymyksiä, jotka koskevat mainitun sopimuksen perusteella syntynyttä saamista.

78 Tšekin tasavalta väittää, että vaikka unionin yleisen tuomioistuimen oletettaisiin olevan toimivaltainen tarkistamaan, että kuittauksen edellytykset täyttyvät, sen on joka tapauksessa otettava huomioon, että kuitattuihin saamisiin sovelletaan eri oikeusjärjestyksiä.

79 Se väittääkin, että komission vaatimaan saamiseen sovelletaan todellisuudessa kansainvälistä oikeutta, eikä tämä tilanne muuttunut Tšekin tasavallan liittyessä unioniin.

80 Rakennerahastoista rahoitetun kahden toimenpideohjelman mukaisia välimaksuja koskeva Tšekin tasavallan saaminen komissiolta perustuu sen sijaan oikeudellisesti EY 161 artiklaan ja rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä 21.6.1999 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1260/1999 (EYVL L 161, s. 1). Tšekin tasavallan saamiseen sovelletaan siis unionin oikeusjärjestystä.

81 Asiassa C-87/01 P, komissio vastaan CCRE, 10.7.2003 annetussa tuomiossa (Kok. s., I-7617, 61 ja 62 kohta) katsottiin kuitenkin, että kahden eri oikeusjärjestyksen säänte-lemien saamisten kuittaaminen on mahdollista vain, jos molemmissa oikeusjärjestyksissä asetettuja kuittaamisehtoja noudatetaan.

82 Tšekin tasavalta väittää tästä asiasta, että kansainvälisessä oikeudessa ei säädetä saamisten kuittaamista koskevista ehdoista eikä edes saamisten kuittaamismahdollisuudesta. Myöskään vuoden 1996 puitesopimuksessa, rahoituspöytäkirjoissa tai muissa sopimuspuolten nimenomaisesti sopimissa tai liittymisasiakirjalla muutetuissa säännöissä ei määrätä saamisten kuittaamista koskevista ehdoista eikä edes saamisten kuittaamismahdollisuudesta. Saamista, jota komissio vaatii Tšekin tasavallalta, ei siis voida kuitata.

83 Tšekin tasavalta väittää lisäksi, että varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdassa asetettu vastakkaisuusedellytys ei rajoitu ainoastaan velkojan ja velallisen yksilöimiseen. Sen mielestä huomioon on otettava myös kuitatun saamisen oikeusperusta.

84 Tšekin tasavalta toteaa lisäksi, että vastakkaisuusedellytyksen perusteella huomioon on otettava myös se seikka, että kuitatut kaksi saamista ovat eri valuutoissa. Tšekin tasavalta ei sulje pois mahdollisuutta, että tällaiset saamiset suoritetaan kuittaamalla. Se väittää kuitenkin, että asianomaisten valuuttojen välillä suoritettavasta muuntamisesta on oltava selkeät säännöt. Käsiteltävässä asiassa niitä ei kuitenkaan ollut.

85 Siitä, onko kyseessä oleva saaminen selvä, Tšekin tasavalta toteaa, että saaminen on syntynyt asianosaisten välisen sopimuksen perusteella. Kumpikaan niistä ei siis voinut tehdä toista velvoittavaa päätöstä kyseisestä sopimussuhteesta johtuvissa riidoissa. Tšekin tasavallan mielestä tämäntyyppinen riita voidaan ratkaista ainoastaan vuoden 1996 puitesopimuksessa määrätyssä sovittelumenettelyssä tehdyllä osapuolten välisellä sopimuksella tai riippumattoman viranomaisen päätöksellä.

86 Tšekin tasavallan mukaan komissio vahvisti kyseessä olevan saamisen olemassaolon ja määrän kuitenkin yksipuolisesti. Se väittää lisäksi asettaneensa palautettavan

rahasumman suuruuden määrittämisessä käytetyn menetelmän ja vaihtokurssin käyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt kyseenalaisiksi komission kanssa käymässään kirjeenvaihdossa (9.7.2008 ja 29.7.2008 päivätyissä kirjeissään komissiolle). Tšekin tasavallan mukaan kyseinen kirjeenvaihto käytiin vuoden 1996 puitesopimuksen mukaisesti, koska sen tarkoituksena oli saada riidassa aikaan sovintoratkaisu. Se toteaa kuitenkin, että komission tekemän riidanalaisen päätöksen vuoksi sen oli pakko nostaa nyt käsiteltävän kanne.

87 Tšekin tasavalta väittää lisäksi, että koska kyseessä olevan saamisen määrä riitautettiin, saaminen ei ollut selvä eikä sitä näin ollen voitu kuitata.

88 Tšekin tasavalta toteaa myös, että sen ei ole vielä lopullisesti osoitettu syyllistyneen sääntöjenvastaisuuksiin Phare-ohjelman yhteydessä myönnettyjen varojen käytössä. Vaikka komissio nimittäin nojautuu pääasiallisesti rikosoikeudenkäynnin aloittamiseen ja OLAFin suorittamiin tutkimuksiin, yhtäkään niistä ei ole saatu vielä päätökseen. Tšekin tasavallan mukaan sen palautettavana olevan rahasumman lopullista määrää ei siis voida täysin varmasti määrittää, ainakaan ennen kuin eri tutkimusten tulokset saadaan tietoon.

89 Tšekin tasavalta väittääkin, että 28.5.2008 tehty päätös ei ole todiste siitä, että myönnetyt varat on käytetty sääntöjenvastaisesti. Tšekin tasavalta nimittäin katsoo, että kirjeessä ei täsmennetä, millä perusteilla kyseessä olevat toimet katsotaan sääntöjenvastaisiksi. Siinä ei myöskään selvitetä yksityiskohtaisesti, mitä myönnettyjä varoja sääntöjenvastaisuudet koskevat. Tšekin tasavalta katsoo lisäksi, että komission väitteet OLAFin suorittamista tutkimuksista ovat ristiriitaiset.

90 Tšekin tasavalta on joka tapauksessa sitä mieltä, että vaikka todettaisiinkin, että on tapahtunut rikkomus, tällä ei ole kuitenkaan ratkaisevaa merkitystä selvitettäessä, miten kyseessä olevat varat on käytetty eikä arvioitaessa riidanalaisen saamisen olemassaoloa ja määrää.

91 Tšekin tasavalta kiistää lisäksi sen palautettavaksi määrätyn kokonaissumman laskutavan. Se nimittäin väittää, että mainittu summa eli 234 480 000 CZK on kyseisenä valuuttana ilmaistuna 69,98 prosenttia Regionální fondy, a.s:n, Regionální podnikatelský fond, spol. s r.o:n ja Českomoravský podnikatelský fond, spol. s r.o:n 5.10.1994–2.8.1996 välisenä aikana saamien maksujen kokonaismäärästä eli 335 087 448,65 CZK:sta. Se päättelee tästä, että siltä vaaditun euromääräisen kokonaissumman pitäisi olla 69,98 prosenttia myös kyseessä olevien maksujen euromääräisestä kokonaissummasta. Koska maksujen kokonaismäärä oli 9 839 490 euroa, Tšekin tasavallalta vaadituksi määräksi on siis sen itsensä mukaan vahvistettava 6 885 258,25 euroa. Tšekin tasavalta kuitenkin väittää, että komissio on vaatinut palautettavaksi yhteensä 9 354 130,93 euron suuruisen summan. Tšekin tasavallan mukaan sen suosittama laskutapa on ainoa mahdollinen ja neutraloi lisäksi CZK:n ja euron välisen kurssikehityksen.

92 Tšekin tasavalta väittää tässä yhteydessä, että kun se sai liittymistä valmistelevia tukia vuosina 1994–1996, oli 1 euro silloisen vaihtokurssin mukaan 33–35 CZK. Komissio kuitenkin käytti palautettavaa summaa laskiessaan nykyistä vaihtokurssia, jonka mukaan 1 euro on 25,067 CZK. Tšekin tasavallan mukaan tässä menettelytavassa ei oteta huomioon liittymistä valmistelevien tukien saamisen ja käytön aikaan vallinnutta taloudellista tilannetta. Se katsoo näin ollen joutuvansa korvaamaan vaihtokurssin kehityksestä johtuvan eron. Sen mielestä komissio vaatii siis palauttamaan summia, joiden arvo on euromääräisenä suurempi kuin CZK:n määräisenä, jona palautusta pitäisi vaatia. Tšekin tasavallan mukaan komissio hyötyy näin ollen perusteettomasti CZK:n kurssi vahvistumisesta suhteessa euroon. Tšekin tasavallan mielestä tällaista tilannetta voidaan myös pitää perusteettomana etuna unionille, koska Tšekin tasavalta joutuu palauttamaan summan, joka on suurempi kuin sen todellisuudessa saamien liittymistä valmistelevien tukien määrä. Sen vuoksi Tšekin tasavalta katsookin, että ainoa menetelmä, jolla CZK:n kurssin vahvistuminen suhteessa euroon voidaan

neutraloida, on laskea ensin vaaditun palautuksen – CZK:n määräinen – osuus Regionální fondy, a.s:n, Regionální podnikatelský fond, spol. s r.o:n ja Českomoravský podnikatelský fond, spol. s r.o:n saamien liittymistä valmistelevien tukien – niin ikään CZK:n määräisestä – kokonaissummasta, ja laskea sitten vastaava osuus samoille rahastoille myönnettyjen liittymistä valmistelevien tukien euromääräisestä kokonaissummasta.

93 Tšekin tasavalta väittää vielä, että soveltamissäännöistä annettua asetusta ei voida soveltaa vuoden 1996 puitesopimukseen perustuvissa oikeussuhteissa, joten soveltamissäännöillä ei voida laillisesti perustella komission nyt käsiteltävässä asiassa määrittämää vaihtokurssia.

94 Komissio kiistää kaikki nämä väitteet.

2. *Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta*

a) Komission toimivalta sekä varainhoitoasetuksen ja soveltamissäännöistä annetun asetuksen soveltaminen

95 Liittymisasiakirjan 2 artiklan mukaan alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten ja Euroopan keskuspankin (EKP) ennen unioniin liittymistä antamien säädösten säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymispäivästä alkaen, ja niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja liittymisasiakirjassa määrätyin edellytyksin.

96 Liittymisasiakirjan 10 artiklan mukaan liittymisasiakirjassa määrätyt poikkeukset koskevat siirtymätoimenpiteinä alkuperäisten sopimusten ja toimielinten antamien säädösten soveltamista.

97 Liittymisasiakirja perustuu 2 ja 10 artiklansa mukaan sille periaatteelle, että unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä sovelletaan välittömästi ja täysimääräisesti uusiin jäsenvaltioihin, ja poikkeukset ovat sallittuja vain, jos niistä on siirtymämääräyksissä nimenomaisesti määrätty (ks. vastaavasti asia C-233/97, KappAhl, tuomio 3.12.1998, Kok., s. I-8069, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

98 Liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdan mukaan liittymistä edeltävien rahoitusvälineiden nojalla talousarvioon ennen liittymistä tehtyjä kokonaissitoumuksia, mukaan lukien liittymisen jälkeen tehdyt ja rekisteröidyt yksittäiset oikeudelliset sitoumukset ja maksut, on hallinnoitava edelleen liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevien sääntöjen ja määräysten avulla ja ne on veloitettava vastaavista talousarvion luvuista, kunnes kyseiset ohjelmat ja hankkeet ovat päättyneet. Tämä liittymisasiakirjan 33 artikla on liittymisasiakirjan neljännen osan (Väliaikaiset määräykset) I osastossa (Siirtymätoimenpiteet).

99 Liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohtaa on näin ollen tulkittava suppeasti, koska siinä määrätään unionin oikeuden soveltamisessa tehtävästä poikkeuksesta Tšekin tasavallan liityttyä unioniin (ks. vastaavasti edellä 97 kohdassa mainittu asia KappAhl, tuomion 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

100 Poikkeukset, joita liittymisasiakirjan 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen, Phare-ohjelman mukaisten liittymistä valmistelevien tukien osalta tehdään unionin oikeuden

säännösten ja määräysten välittömään ja täysimääräiseen soveltamiseen, ovat näin ollen liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdan perusteella sallittuja vain, jos niistä on säädetty nimenomaisesti asianomaisissa säännöksissä ja määräyksissä.

101 Todettakoon kuitenkin, että – toisin kuin Tšekin tasavalta väittää – liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdassa ei määrätä nimenomaisesti EY 292 artiklan määräyksiin tehtävästä poikkeuksesta, jonka mukaan vuoden 1996 puitesopimuksessa määrättyjä tuomioistuinten ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä sovelletaan vielä senkin jälkeen, kun Tšekin tasavalta on liittynyt unioniin.

102 Onkin katsottava, että vuoden 1996 puitesopimuksessa määrättyjä tuomioistuinten ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä ei enää voida soveltaa Tšekin tasavallan liityttyä unioniin.

103 Tšekin tasavallan perustelut, joilla pyritään vakuuttamaan, että ainoastaan sovitteluelimellä oli nyt käsiteltävässä asiassa valtuus vahvistaa saamisen olemassaolo, on näin ollen hylättävä.

104 Sama koskee Tšekin tasavallan perusteluja siitä, että päätös, jonka komissio osoitti sille 28.5.2008, on ensimmäinen vaihe vuoden 1996 puitesopimuksessa määrättyä neuvottelumenettelyä. Koska kyseistä menettelyä ei enää voitu soveltaa Tšekin tasavallan liityttyä unioniin, 28.5.2008 tehty päätös ei voi olla sen ensimmäinen vaihe.

105 Tšekin tasavalta ei myöskään voi tehokkaasti väittää, että sen enempää varainhoitoasetus kuin soveltamissäännöistä annettu asetus eivät kuulu liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin, liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskeviin sääntöihin ja määräyksiin.

106 Onkin muistutettava, että EY 274 artiklan mukaan komissio toteuttaa talousarviota EY 279 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen.

107 Liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohtaa on lisäksi tulkittava suppeasti, koska siinä määrätään unionin oikeuden soveltamisessa tehtävästä poikkeuksesta Tšekin tasavallan liityttyä unioniin (ks. edellä 99 kohta). Poikkeukset, joita tehdään sovellettaessa unionin oikeutta, kuten nyt käsiteltävässä asiassa EY 279 artiklan nojalla annettujen asetusten ja varsinkin varainhoitoasetuksen ja soveltamissäännöistä annetun asetuksen säännöksiä, ovat näin ollen sallittuja vain, jos niistä on kyseessä olevissa siirtymämääräyksissä nimenomaisesti määrätty (ks. edellä 97 kohta).

108 Jotta voitaisiin tutkia, määrätäänkö liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdassa poikkeuksista varainhoitoasetuksen ja soveltamissäännöistä annetun asetuksen soveltamiseen, on näin ollen määriteltävä kyseisessä määräyksessä tarkoitettu käsite ”liittymistä edeltäviä rahoitusvälineitä koskevat säännöt ja määräykset”.

109 Tätä tarkoitusta varten on otettava huomioon liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdassa mainittu käsite ”talousarvioon tehtävät kokonaissitoumukset”, joita kyseisen kohdan mukaan hallinnoidaan edelleen mainittujen sääntöjen ja määräysten avulla.

110 Tässä yhteydessä on todettava, että talousarvioon tehtävien kokonaissitoumusten käsitettä ei määritellä liittymisasiakirjassa.

111 Liittymisasiakirjassa määrättyjä poikkeuksia voidaan kuitenkin tulkita vain suhteessa niihin säännöksiin ja määräyksiin, joista niillä on tarkoitus poiketa.

112 Liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisalan tarkentamiseksi onkin nojauduttava unionin oikeuteen ja varsinkin talousarviota koskeviin säännöksiin ja määräyksiin.

113 Tästä on todettava, että talousarvioon tehtävän kokonaissitoumuksen käsite määritellään varainhoitoasetuksen ensimmäisen osan (Yhteiset säännökset) IV osaston (Talousarvion toteuttaminen) 6 luvun (Menotapahtumat) 1 jaksossa (Menoihin sitoutuminen).

114 Varainhoitoasetuksen 76 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetäänkin, että talousarviositoumus on toimi, jolla maksuihin tarvittavat määrärahat varaudutaan suorittamaan talousarviosta myöhemmin oikeudellisen sitoumuksen mukaisesti.

115 Saman asetuksen 76 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti talousarvioon tehdään kokonaissitoumus, jos ainakin yksi yksittäisen sitoumuksen tunnuspiirre on yksilöimättä.

116 Talousarviositoumuksen käsite sisältyy siis varainhoitoasetuksessa tarkoitettuihin menotapahtumiin.

117 Saamisten vahvistamisen ja perinnän käsitteet, joista nyt käsiteltävässä asiassa on kyse, sisältyvät sen sijaan varainhoitoasetuksen ensimmäisen osan IV osaston 5 luvun (Tulotapahtumat) 3–5 jaksoon.

118 Sen vuoksi onkin katsottava, että liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohta – jonka tarkoituksena on säilyttää menot, joihin on varauduttu ennen unioniin liittymistä, talousarvioon tehtävissä kokonaissitoumuksissa, jotka eivät ole liittymisajankohtana vielä täysin toteutuneet – poikkeaa joistakin menotapahtumia koskevista varainhoitoasetuksen säännöksistä.

119 Kyseisen kohdan tarkoituksena ei sen sijaan ole poiketa tulotapahtumia koskevista varainhoitoasetuksen säännöksistä.

120 Toisin siis kuin Tšekin tasavalta väittää, liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohta ei nimenomaisesti sulje pois mahdollisuutta soveltaa varainhoitoasetusta ja soveltamissäännöistä annettua asetusta silloin, kun on kyse tulotapahtumista. Niihin alettiin siis soveltaa kyseisiä asetuksia Tšekin tasavallan liityttyä unioniin.

121 Liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdan määräykset eivät nimenomaisesti sulje pois myöskään mahdollisuutta kuittaamiseen, joka on varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdan sekä soveltamissääntöjen 81 artiklan 1 kohdan ja 83 artiklan mukaisesti yksi saamisten perintäkeinoista. Näin ollen on katsottava, että tätä tulotapahtumaa voidaan soveltaa kyseisissä asetuksissa säädetyin edellytyksin liittymisasiakirjan

33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin saamisiin, jotka perustuvat Phare-ohjelman mukaisiin liittymistä valmisteleviin tukiin.

122 Lopuksi on näin ollen todettava, että komission tehtävänä on vahvistaa ja periä – mahdollisesti myös kuittaamalla – saaminen, joka koskee Tšekin tasavallan Phare-ohjelman yhteydessä saamien varojen palauttamista, ja komission on tätä tarkoitusta varten sovellettava ja noudatettava varainhoitoasetuksen ja soveltamissäännöistä annetun asetuksen säännöksiä.

b) Varainhoitoasetuksessa ja soveltamissäännöistä annetussa asetuksessa säädetyn saamisten perintämenettelyn noudattaminen

Alustavat huomautukset

123 Varainhoitoasetuksen 71 artiklan 2 kohdan mukaan kaikki saamiset, jotka ovat selvät, rahassa määritellyt ja erääntyneet, on vahvistettava tilinpitäjälle annetulla perintämääräyksellä, jonka jälkeen velalliselle osoitetaan veloitusilmoitus; nämä laatii toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä.

124 Varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan periessään saamisia kuittaamalla ja yhteisön saamisten määrään saakka tilinpitäjä ottaa huomioon velallisen omat selvät, rahassa määritellyt ja erääntyneet saamiset unionilta.

125 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 78 artiklan mukaisesti saamisen vahvistaminen on toimi, jolla tulojen ja menojen hyväksyjä toteaa, että yhteisöillä on saaminen velalliselta ja laatii määräyksen, jolla velallista vaaditaan maksamaan velkansa. Lisäksi perintämääräys on toimenpide, jolla toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tilinpitäjälle ohjeen periä vahvistettu saaminen. Lopuksi veloitusilmoituksella, jonka tulojen ja menojen hyväksyjä lähettää velalliselle, tälle ilmoitetaan, että unioni on vahvistanut saamisen, että viivästyskorkoa ei peritä, jos maksu suoritetaan ennen vahvistettua eräpäivää, ja että jos maksua ei suoriteta kyseisenä eräpäivänä, toimielin suorittaa perinnän joko kuittaamalla tai etukäteen annetuista vakuuksista.

126 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 79 artiklan mukaan saamisen vahvistamiseksi toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä varmistaa muun muassa, että saaminen on selvä eikä sen osalta ole asetettu mitään ehtoja, että saaminen on likvidi eli sen määrä on määriteltävä rahassa ja tarkasti ja että saaminen on erääntynyt eikä sille ole annettu maksuaikaa.

127 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 83 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään vielä, että jos velallisella on selvä, rahassa määritelty ja erääntynyt saaminen unionilta ja tämä rahasumma on vahvistettu maksumääräyksellä, tilinpitäjä suorittaa vahvistetun saamisen perinnän kuittaamalla veloitusilmoituksessa olevan eräpäivän jälkeen ilmoitettuaan vähintään 10 päivää etukäteen velalliselle – kun velallinen on kansallinen viranomainen tai sen hallinnollinen yksikkö – aikomuksestaan toimittaa perintä kuittaamalla.

128 Selväksi, rahassa määritellyksi ja erääntyneeksi todetun saamisen perintä sen jälkeen, kun toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä on saamisen vahvistanut, edellyttää siis yhtäältä tämän laatimaa ja tilinpitäjälle osoitettua perintämääräystä ja toisaalta velalliselle osoitettua veloitusilmoitusta.

129 Perintämääräyksistä vastaa tilinpitäjä. Jos velallisella on itsellään selvä, rahassa määritelty ja erääntynyt saaminen unionilta, tilinpitäjän on myös suoritettava perintä kuittaamalla.

130 Korostettakoon vielä, että tilinpitäjän täytyy suorittaa kuittaaminen, jos velallinen ei ole suorittanut maksua vapaaehtoisesti.

28.5.2008 tehty päätös ja riidanalainen päätös

131 Komissio antoi nyt käsiteltävässä asiassa Tšekin tasavallalle tiedoksi 28.5.2008 tehdyn päätöksen, jonka mukaan Tšekin tasavallan oli palautettava 234 480 000 CZK:n suuruinen summa pääasiallisesti siksi, että joidenkin Phare-ohjelmaan kuuluvien varojen hoidossa oli ilmennyt väärinkäytöksiä.

132 Päätöksen liitteenä oli veloituslasku.

133 Kyseinen 28.5.2008 tehty päätös on kiistatta toimi, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa Tšekin tasavallan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (ks. asia C-147/96, Alankomaat v. komissio, tuomio 22.6.2000, Kok., s. I-4723, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Päätöksestä voitiin siis nostaa kumoamiskanne EY 230 artiklan mukaisesti.

134 Korostettakoon lisäksi, että veloituslaskun eräpäiväksi oli asetettu 7.8.2008.

135 Selvää on, että Tšekin tasavalta ei kuitenkaan palauttanut vaadittua summaa kyseisenä päivänä.

136 Selvää on myöskin se, että Tšekin tasavalta ei ole riitauttanut sen enempää 28.5.2008 tehtyä päätöstä kuin sen liitteenä olevaa veloituslaskua.

137 Tilinpitäjän tehtävänä oli näin ollen periä saaminen noudattaen varainhoitoasetuksen ja soveltamissäännöistä annetun asetuksen säännöksiä, joita voitiin soveltaa EY 274 artiklan määräysten nojalla.

138 Koska Tšekin tasavallalla oli kaksi yhteensä 10 814 475,41 euron saamista ESR:ltä, tilinpitäjän oli nyt käsiteltävässä asiassa perittävä 28.5.2008 tehdyssä päätöksessä vahvistettu saaminen kuittaamalla ilmoitettuaan asiasta Tšekin tasavallalle vähintään kymmenen työpäivää aikaisemmin soveltamissäännöistä annetun asetuksen 83 artiklan säännösten mukaisesti. Näin tilinpitäjä oli riidanalaisessa päätöksessä tehnytkin.

139 Tšekin tasavalta ei asettanut tätä päätelmää kyseenalaiseksi väittäessään, että kyseessä olevat saamiset eivät ole vastakkaisia ja että komission saaminen ei ole selvä.

– Väite siitä, että saamiset eivät ole vastakkaisia

140 Muistutettakoon Tšekin tasavallan katsovan pääasiallisesti, että ainoastaan vuoden 1996 puitesopimuksessa määrätyllä sovitteluelimellä oli oikeus määrittää sen saamisen määrä, jonka Tšekin tasavalta oli unionille mahdollisesti velkaa. Tšekin tasavallan mukaan sovitteluelimellä oli nimittäin liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdan määräysten nojalla edelleen toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat vuoden 1996 puitesopimuksen piiriin kuuluvia talousarviositoumuksia. Se katsoo, että komission vaatima saaminen kuului todellisuudessa kansainvälisen oikeusjärjestyksen eikä unionin oikeusjärjestyksen piiriin. Kyseessä olevat saamiset kuuluvat siis sen mielestä kahteen erilliseen oikeusjärjestykseen, mikä oikeuskäytännön mukaan edellyttää, että tutkitaan, täyttyvätkö molemmissa oikeusjärjestyksissä säädetyt edellytykset (edellä 81 kohdassa mainittu asia komissio v. CCRE, tuomion 61 ja 62 kohta). Tšekin tasavallan mukaan nämä edellytykset eivät kuitenkaan käsiteltävässä asiassa täyty, koska kansainvälinen oikeus ei tunne kuittaamista ja koska vuoden 1996 puitesopimuksessa, jonka aineellisia määräyksiä sovellettiin liittymisasiakirjan 33 artiklan 2 kohdan nojalla edelleen, ei toisaalta määrätty kuittaamisesta. Tšekin tasavalta katsookin, että vastakkaisuusedellytys ei täyty.

141 Muistutettakoon kuitenkin, että vuoden 1996 puitesopimuksen mukaista riidanratkaisumekanismia ei voitu enää soveltaa Tšekin tasavallan liityttyä Euroopan unioniin (ks. edellä 102 kohta).

142 Lisäksi on huomautettava, että varainhoitoasetusta ja soveltamissäännöistä annettua asetusta voitiin soveltaa tulotapahtumiin siitä lähtien, kun Tšekin tasavalta liittyi unioniin (ks. edellä 120 ja 121 kohta).

143 Tšekin tasavallan liityttyä Euroopan unioniin tilinpitäjän oli siis käytettävä Phare-ohjelman yhteydessä myönnetystä rahoituksesta johtuviin saamisiin kuittaamista varainhoitoasetuksessa ja soveltamissäännöistä annetussa asetuksessa säädetyin edellytyksin silloin, kun kuittaamista koskevat varainhoitoasetuksen edellytykset täyttyvät, ja näin ollen onkin yhdentekevää, oliko komission saaminen unionin vai kansainvälisen oikeusjärjestyksen alainen.

144 Sen vuoksi on hylättävä Tšekin tasavallan väitteet siitä, että koska liittymistä edeltävässä sopimuksessa ei määrätä kuittaamisesta eikä kuittaamista toisaalta tunneta kansainvälisessä oikeudessa, kuittaamista ei voida suorittaa, sillä saamiset kuuluvat erillisiin oikeusjärjestyksiin.

– Kysymys siitä, onko komission saaminen Tšekin tasavallalta selvä ja määritelty rahassa

145 Muistutettakoon Tšekin tasavallan katsovan pääasiallisesti, että komission saaminen ei ole selvä. Tähän on syynä Tšekin tasavallan mielestä ensinnäkin se, että asianosaisten välillä on sopimussuhde, ja niiden väliset mahdolliset riidat on ratkaistava riippumattoman elimen välityksellä sovittelumenettelyssä. Toisena syynä on se, että Tšekin tasavalta vastustaa saamisen määrittämismenetelmää ja käytettyä vaihtokurssia ja kolmantena se, että rahamäärää, jota on käytetty sääntöjenvastaisesti ja joka on palautettava, ei voida määrittää niin kauan kuin OLAFin tutkimukset ovat kesken.

146 Soveltamissäännöistä annetun asetuksen 79 artiklan a alakohdassa säädetään, että saamista ei voida pitää selvänä, jos sen osalta on asetettu ehtoja.

147 Tšekin tasavalta ei kuitenkaan väitä, että komission saamiselle olisi asetettu ehtoja. Se kiistää nimittäin ainoastaan saamisen määrän. On siis joka tapauksessa todettava, että saamiselle ei ole asetettu mitään ehtoja.

148 Saamisen onkin katsottava olevan soveltamissäännöistä annetun asetuksen 79 artiklan a alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä selvä.

149 On myös selvää, että saamisen määrä määritettiin 28.5.2008 tehdyllä päätöksellä, jota Tšekin tasavalta ei riitauttanut.

150 Näin ollen on katsottava, että saaminen on soveltamissäännöistä annetun asetuksen 79 artiklan b alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä likvidi.

151 Lopuksi on selvää, että saamiselle ei ole annettu maksuaikaa, joten se on erääntynyt.

152 On siis todettava, että komission saaminen täytti soveltamissäännöistä annetun asetuksen 79 artiklassa säädetyt edellytykset, joten tilinpitäjä pystyi suorittamaan kuittauksen.

153 Tšekin tasavalta ei kyseenalaista tätä päätelmää toisen kanneperusteensa tueksi esittämillään väitteillä.

154 Väitteet siitä, että komissiolla ei ole toimivaltaa määrittää saamisen määrää ja että toimivalta sen tekemiseen on sovitteluelimellä, on jo hylätty ensimmäisen kanneperusteen tarkastelun yhteydessä. Vuoden 1996 puitesopimuksen mukaista riidanratkaisumekanismia ei enää voitu soveltaa Tšekin tasavallan liityttyä Euroopan unioniin (ks. edellä 102 kohta).

155 Lisäksi se, että Tšekin tasavalta riitauttaa saamisen määrän arvostelemalla sen määrittämismenetelmää, käytettyä vaihtokurssia sekä sitä, että komissio ei saamisen määrää vahvistaessaan odottanut meneillään olevien tutkimusten valmistumista, ei tarkoita, ettei saamista voitaisi pitää selvänä ja rahassa määriteltynä, eikä estä sen kuittaamista (ks. vastaavasti asia T-231/04, Kreikka v. komissio, tuomio 17.1.2007, Kok., s. II-63, 118 kohta).

156 Komissio nimittäin määritti saamisen määrän 28.5.2008 tekemässään päätöksessä, ja koska sitä ei riitautettu kanneajan kuluessa, siitä tuli lopullinen. Näin ollen päätöksessä määritettyä saamisen määrää ei voida riitauttaa tällä kanteella.

157 Sekä ensimmäinen että toinen kanneperuste on siis hylättävä.

B *Kolmas kanneperuste, joka koskee perustelujen puuttumista*

1. *Asianosaisten lausumat*

158 Tšekin tasavalta väittää, että riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu. Sen mielestä viittaus varainhoitoasetukseen ei ole tässä yhteydessä riittävää. Se katsoo lisäksi, että yksityiskohtaisten perustelujen tarve on sitäkin polttavampi silloin, kun päätös koskee teknisiä tai monimutkaisia asioita. Tällaisten päätösten adressaattien on nimittäin voitava saada selkeä tieto siitä, mihin seikkoihin komissio on nojautunut, etenkin silloin, kun kyseessä olevat päätökset aiheuttavat jäsenvaltioille vakavia taloudellisia seurauksia.

159 Tšekin tasavalta katsoo lisäksi, että tätä ei muuta se seikka, että perustelut on esitetty osittain siinä epävirallisessa kirjeenvaihdossa, jota komission kanssa on käyty aiemmin. Tällaiset perustelut eivät ole oikeusvarmuuden tai oikeuskäytännössä säädösten perusteluille asetettujen edellytysten kannalta riittävät.

160 Tšekin tasavalta väittää lopuksi, että komissio kieltäytyi hyväksymästä Tšekin tasavallan esittämää pyyntöä saada tietää ne OLAFin tutkimusten tulokset, jotka johtivat riidanalaisen päätöksen tekemiseen. Se väittää toisaalta myös, että tiedon saaminen tilanteesta, jossa päätös tehtiin, ei yksin ole riittävä perustelu kyseessä olevalle päätökselle.

161 Komissio kiistää nämä lausumat.

2. *Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta*

162 Muistutettakoon, että asianomaiselle vastaista toimea koskevan perusteluvelvollisuuden, sellaisena kuin siitä määrätään EY 253 artiklassa, tarkoituksena on, että asianomainen saisi riittävät tiedot arvioidakseen, onko toimi asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa unionin tuomioistuimessa, ja että unionin tuomioistuimet voivat tutkia toimen laillisuuden. Näin muotoiltu perusteluvelvollisuus on yhteisön oikeuden yleinen periaate, josta voidaan poiketa ainoastaan pakottavista syistä. Perustelut on näin ollen lähtökohtaisesti ilmoitettava asianomaiselle samaan aikaan kuin hänelle vastainen toimi, eikä perustelujen puuttumista voida korjata sillä, että asianomainen saa toimen perustelut tietoonsa unionin tuomioistuimissa käytävän oikeudenkäyntimenettelyn aikana (ks. vastaavasti asia T-228/02, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. neuvosto, tuomio 12.12.2006, Kok., s. II-4665, 138–140 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

163 Perusteluvelvollisuus määräytyy kuitenkin kyseisen toimen luonteen ja sen asiayhteyden mukaan, jossa se on tehty. Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimi on osoitettu tai joita

se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, koska perustelujen riittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon paitsi niiden sanamuoto myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt. Erityisesti on todettava, että asianomaiselle vastainen toimi on silloin riittävästi perusteltu, kun se on toteutettu asianomaisen tuntemassa asiayhteydessä, jonka perusteella asianomainen voi ymmärtää häntä koskevan toimen merkityksen (ks. em. asia Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. neuvosto, tuomion 141 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

164 On katsottava, että kun on kyse kuittaamista koskevasta päätöksestä, kuitattavat saamiset on voitava yksilöidä tarkasti vaadittavien perustelujen avulla, mutta ei voida vaatia, että kunkin saamisen vahvistamisen tueksi esitetyt perustelut toistetaan kuittaamista koskevassa päätöksessä.

165 Nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että kuittaamista koskeva päätös perustuu 28.5.2008 tehtyyn päätökseen, minkä Tšekin tasavalta on istunnossa myöntänyt.

166 Kyseisessä 28.5.2008 tehdyssä päätöksessä perustellaan kuitenkin erityisen yksityiskohtaisesti ne syyt, jotka saivat komission vaatimaan, että Tšekin tasavalta palauttaa 234 480 000 CZK:n suuruisen summan.

167 Riidanalaisessa päätöksessä todetaan lisäksi, että Tšekin tasavallalla on kaksi saamista ESR:ltä ja että jos 28.5.2008 tehdyn päätöksen liitteenä olevassa veloituslaskussa vaadittua määrää ei makseta asetetussa määräajassa, tilinpitäjä joutuu suorittamaan kuittauksen varainhoitoasetuksen 73 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti.

168 Onkin katsottava, että Tšekin tasavallalle vastainen toimi toteutettiin sen tuntemassa asiayhteydessä, jonka perusteella se voi ymmärtää sitä koskevan toimenpiteen merkityksen. Tšekin tasavalta siis todellisuudessa tiesi ne syyt, joiden vuoksi tilinpitäjä päätti suorittaa asianosaisten välisten molemminpuolisten saamisten kuittauksen.

169 Näin ollen on katsottava, että riidanalainen päätös oli riittävästi perusteltu ja että perustelujen puuttumista koskeva kanneperuste on hylättävä.

170 Kanne on siis hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

171 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Tšekin tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Tšekin tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä huhtikuuta 2011.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ..... II - 1946

A EY:n perustamissopimus ..... II - 1946

B Liittymisasiakirja ..... II - 1947

C Tšekin tasavallan hallituksen ja Euroopan komission välinen puitesopimus Tšekin tasavallan osallistumisesta Euroopan yhteisön tukiohjelmaan ..... II - 1948

D Valtiosopimusoikeutta koskeva Wienin yleissopimus ..... II - 1951

E Asetus (EY) N:o 1266/1999 ..... II - 1952

F Varainhoitoasetus ..... II - 1952

G Soveltamissäännöt ..... II - 1954

Tosiseikat ..... II - 1959

Asianosaisten vaatimukset ..... II - 1964

Oikeudellinen arviointi ..... II - 1965

A Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan riidanalainen päätös on tehty virheellisen oikeusperustan nojalla, ja toinen kanneperuste, jonka mukaan varainhoitoasetuksessa ja soveltamissäännöissä säädettyjä kuittausedellytyksiä on rikottu ..... II - 1965

1. Asianosaisten lausumat ..... II - 1965

2. Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 1977

a) Komission toimivalta sekä varainhoitoasetuksen ja soveltamissääntöjen soveltaminen ..... II - 1977

b) Varainhoitoasetuksessa ja soveltamissäännöissä säädetyn saamisten perintämenettelyn noudattaminen ..... II - 1983

Alustavat huomautukset ..... II - 1983

28.5.2008 tehty päätös ja riidanalainen päätös ..... II - 1985

– Väite siitä, että saamiset eivät ole vastakkaisia ..... II - 1987

– Kysymys siitä, onko komission saaminen Tšekin tasavallalta selvä ja määritelty rahassa ..... II - 1988

B Kolmas kanneperuste, joka koskee perustelujen puuttumista ..... II - 1991

1. Asianosaisten lausumat ..... II - 1991

2. Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 1992

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 1994